

Regionaal Actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 tot 2030 – Oasen en Provincie Zuid-Holland en Provincie Utrecht

1. Inleiding

Dit actieplan geeft inzicht in de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen van drinkwaterbedrijf Oasen. Mogelijke knelpunten, effecten van knelpunten (voor en na 2030) en oplossingsrichtingen komen in beeld. Doel van het actieplan is om op lokaal en regionaal niveau partijen bij drinkwater betrokken te bewegen de juiste acties te nemen en om het bestuurlijke gesprek te faciliteren. Voor knelpunten die uitsluitend op landelijk niveau oplosbaar zijn, worden partijen op rijksniveau aangesproken in het overkoepelende Actieprogramma.

Dit regionaal actieplan is gebaseerd op de resultaten van het RIVM-rapport van april 2023 en geactualiseerd met interviews gehouden tweede helft 2023 met vertegenwoordigers van Oasen en de provincies Zuid-Holland en Utrecht. De focus ligt op acties met effect op de periode vóór 2030. Voor oplossingen die pas effect hebben na 2030 zijn veelal ook vóór 2030 acties nodig: die worden ook benoemd. Het plan is geaccordeerd door provincie en Oasen. Maatregelen met betrekking tot waterbesparing maken geen deel uit van het regionaal actieplan. Deze zijn onderdeel van het landelijk actieprogramma Drinkwaterbesparing.

Hoofdstuk 2 schetst een beeld van de urgentie rondom de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen tot én na 2030 in het verzorgingsgebied van Oasen. Schetst ook na 2030 De benodigde productiecapaciteit tot én na 2030 en lopende acties om daaraan te voldoen komen in hoofdstuk 3 aan bod. Knelpunten en oplossingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 4, in termen van acties, doorbraken en actiehouders.

2. Urgentie

Oasen levert drinkwater aan ca. 800.000 mensen en bedrijven in het oosten van de provincie Zuid-Holland en zuidwesten van de provincie Utrecht. Oasen is voornamelijk een oevergrondwaterbedrijf. Oevergrondwater is grondwater dat in de directe nabijheid van een rivier (of meer) wordt gewonnen.

Oasen constateert dat de drinkwatervraag in hun voorzieningsgebied de laatste jaren grilliger is geworden: tijdens corona was er sprake van een grote groei van afzet van drinkwater omdat men veel meer thuis moest/ging werken. Na het opheffen van de thuiswerkmaatregelen is de drinkwatervraag weer iets gedaald en gestabiliseerd. De stijging van de energieprijzen heeft vorig jaar weer geleid tot een terugval van het watergebruik. Tegelijkertijd neemt de vraag nu weer toe omdat mensen weer meer gaan thuiswerken vanwege de toename van files (verzorgingsgebied van Oasen is een overwegend forensengebied). De vraag is dan ook hoe de drinkwatervraag zich op termijn verder ontwikkelt binnen het gebied van Oasen.

Tot 2030

Tot 2030 voorziet Oasen geen problemen bij de levering van drinkwater. Oasen beschikt over voldoende winnings- en productiecapaciteit om in 2030 aan de vraag te voldoen.

Met de in ontwikkeling zijnde projecten kan de vraagontwikkeling opgevangen worden. Dus op papier is voor deze regio de huidige 'noodzakelijke productiecapaciteit', in combinatie met de

opgenomen maatregelen in het RIVM-rapport¹, toereikend om tussen nu en 2030 te voldoen aan de benodigde watervraag. Er bestaat echter wel de nodige zorg of alle benodigde vergunningen en bouwprojecten tijdig gerealiseerd kunnen worden. Wanneer deze zorg waarheid wordt betekent dit dat Oasen in 2028 onder de 10% operationele reserve wat niet wenselijk is m.b.t. de leveringszekerheid.

Na 2030

Na 2030 zijn nieuwe bronnen en vergunningen nodig omdat er een voortdurende groei is qua bevolking, industrie en woningbouw. Door de daarmee samenhangende groei van de watervraag komt de operationele reserve van 10% onder druk. Tegelijkertijd neemt de kwaliteit van de bron af en bouwt Oasen, om te blijven voldoen aan de drinkwaterkwaliteit, haar huidige zuiveringen om naar Reversed Osmose (RO) zuiveringen. De RO zuiveringstechniek vraagt meer waterverbruik in het zuiveringsproces. Dat water kan niet worden ingezet voor de productie van drinkwater.

De gemiddelde doorlooptijd voor het verkrijgen van een vergunning in combinatie met het realiseren van de benodigde infrastructuur bedraagt minimaal 10 tot 15 jaar. Deze termijn neemt op basis van de recente ervaringen alleen maar toe.

Hoewel Oasen tot 2030 over voldoende capaciteit beschikt is er wel sprake van een urgentie voor de periode na 2030 om de noodzakelijke maatregelen te realiseren omdat Oasen anders over onvoldoende operationele reserve beschikt.

Dus de urgentie is er om nu keuzes en acties te nemen om vanaf 2030 niet in de problemen te komen.

¹ RIVM-rapport 'Waterbeschikbaarheid voor de bereiding van drinkwater tot 2030 – knelpunten en oplossingsrichtingen', april 2023.

3. Opgave en lopende maatregelen

Doel van dit hoofdstuk is het geven van inzicht in de kwantitatieve opgave om in 2030 te beschikken over voldoende wincapaciteit om voldoende drinkwater te kunnen produceren en inzicht in de acties die ervoor moeten zorgen dat de wincapaciteit ook daadwerkelijk beschikbaar is in 2030. Dat is het vertrekpunt om te toetsen of lopende maatregelen toereikend zijn om het verschil tijdig te overbruggen

3.1 Noodzakelijke productiecapaciteit tot 2030

In tabel 1 is de opgave voor de benodigde extra productiecapaciteit tot 2030 voor waterbedrijf Oasen opgenomen.

Tabel 1 Opgave voor Oasen tussen 2023 en 2030 (in miljoen m³ per jaar)

Drinkwaterbedrijf	Benodigde productiecapaciteit 2023 (miljoen m ³ /jaar)	Range prognose benodigde maatgevende productiecapaciteit 2030 (miljoen m ³ /jaar)	Toename benodigde maatgevende productiecapaciteit tussen 2023 en 2030 (miljoen m ³ /jaar)	Maatgevende productiecapaciteit was in 2023 (miljoen m ³ /jaar)	Operationele reserve in 2030 (bij maatgevende productiecapaciteit van 2023) (miljoen m ³ /jaar)
Oasen	47,7	45,4 – 58,2	-2,3 tot 10,1	55,8	+ 10,4 tot – 2,4
	Was daadwerkelijk benodigd n.a.v. gebruik	Ondergrensprognose – Bovengrens prognose inclusief 10% reserve)	Is het benodigde in 2020 minus de noodzakelijke in 2030		Is maatgevende productiecapaciteit 2023 t.o.v. Range prognose noodzakelijke maatgevende productiecapaciteit

Voor 2030 wordt gewerkt aan het realiseren van 1,6 Mm³/jaar extra productiecapaciteit:

- het realiseren van 1,6 Mm³/jaar extra productiecapaciteit door de uitbreiding (en verplaatsing) van de winning bij Vianen

Daarnaast wordt er voor 2030 gewerkt aan:

- het verkrijgen van de volledig beschikbare wincapaciteit van de bestaande vergunningen bij Zwijndrecht en Ridderkerk. En het verkrijgen van de benodigde omgevingsvergunningen/bouwvergunningen/lozingsvergunning:
- een nieuwe winvergunning Krimpenerwaard/Alblasserwaard. En het verkrijgen van de benodigde omgevingsvergunningen/bouwvergunningen.

De uitbreiding (en verplaatsing) van de winning Vianen betreft 1,6 Mm³ extra vóór 2030. Als deze uitbreiding niet doorgaat heeft Oasen heeft in 2027-2028 te weinig operationele reserve (10% reserve).

3.2 Maatregelen ten behoeve van voldoende productiecapaciteit na 2030

Om na 2030 te beschikken over voldoende productiecapaciteit zet Oasen in op de volgende maatregelen:

Ontwikkelen nieuwe winlocaties of uitbreiden bestaande:

- Het realiseren van de winvelden en productielocaties m.b.t. de bestaande winvergunningen bij de locaties Zwijndrecht en Ridderkerk.;
- Het realiseren van het winveld en productielocatie m.b.t. de nieuwe winvergunning Krimpenerwaard/Alblasserwaard;

Deze maatregelen moeten voor 2035 gerealiseerd zijn.

Pilot seizoensgebonden leveren

- Gestart wordt met een pilot gericht op het seizoensgebonden leveren tussen Oasen en Dunea (Oasen levert in de winter aan Dunea en Dunea levert in de zomer aan Oasen). De levering is netto nul.

Onderzoek en innovatie

- Verkenning naar nieuwe bronnen (brak water).
- Onderzoek naar nieuwe zuiveringstechnieken gericht op het hergebruik van spoelwater voor de conventionele en RO zuiveringstechnieken. De hiermee te realiseren besparing van water kan weer ingezet worden voor de levering aan de klant.
- Onderzoek naar gebruik van effluent RWZI's (Ultieme waterfabriek), Oasen is een van de trekkers van dit initiatief.

Met oog op de te verwachten vraagontwikkeling heeft Oasen alle vergunningen (zowel voor als na 2030) tijdig nodig. Voor de winvergunningen van na 2030 zijn door de provincies voldoende ASV's aangewezen waarbinnen de benodigde hoeveelheid winvergunning gerealiseerd kan worden.

In tabel 2 is een overzicht opgenomen van de geplande realisatiedatum en de fase waarin de verschillende bouwstenen zich bevinden.

Tabel 2 Realisatie noodzakelijke productiecapaciteit vóór en na 2030

	Locatie drinkwater-productie	Extra operationele capaciteit (in Mm ³ /j)	Wanneer gerealiseerd	Met wie	Noodzakelijke activiteiten in voorbereiding + fase
	Opgave 2030	7,65 Mm³/j			
1	Uitbreiden winlocatie Vianen	1,6 Mm ³ /j	2028	Provincie Utrecht, gemeente Vijfheren landen waterschap Rivierenland	MER beoordeling, Archeologisch onderzoek, omgevingsvergunning/bouwvergunning, realisatie nieuw winveld.
2	Inzetten volledige capaciteit Zwijndrecht	4,5 Mm ³ /j	2030-2032	Gemeente Zwijndrecht, Provincie Zuid-Holland, Waterschap	MER beoordeling/ Mogelijk leidend tot MER. Omgevingsvergunning/bouwvergunning

				Hollandse Delta, Rijkswaterstaat.	ng/lozingsvergunning, realisatie nieuw winveld en productielocatie.
3	Inzetten volledige capaciteit Ridderkerk	1,85 Mm3/j (Extra t.o.v. huidige capaciteit)	2030-2032	Gemeente Ridderkerk, Provincie Zuid-Holland, Waterschap Hollandse Delta, Rijkswaterstaat.	Omgevingsvergunning/bouwvergunning/lozingsvergunning, realisatie uitbreiding winveld en productielocatie.
4	Nieuwe winning Alblasserwaard/Krimpenerwaard	8,0 Mm3/j		Provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland en Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard, Gemeente Molenlanden en gemeente Krimpenerwaard. Rijkswaterstaat.	Opstellen MER Omgevingsvergunning/bouwvergunning/lozingsvergunning, realisatie nieuw winveld en productielocatie.
5	Optimalisatie zuivering	niet bekend	niet bekend	Oasen	(Onderzoeksfase)
6	Verkenning alternatieve bronnen	niet bekend	niet bekend	Onderzoeksinstituten, waterschap, drinkwaterbedrijven	(onderzoeksfase)
	Totaal bouwstenen	1,6 Mm3/j 14,35 Mm3/j	Voor 2030 Na 2030		

4. Knelpunten, oplossingen en actiehouders

Dit actieplan brengt de benodigde prioritaire acties in beeld om in 2030 te beschikken over voldoende productiecapaciteit. Tegelijkertijd wordt ook nu al gewerkt aan de opgave om na 2030 voldoende drinkwater te kunnen leveren.

In tabel 3 zijn de prioritaire knelpunten, oplossingen/acties, niveau acties en actiehouders opgenomen die van belang zijn voor een specifieke of voor alle productielocaties. Er is onderscheid gemaakt tussen acties die nationaal geregeld worden, die bovenregionaal georganiseerd worden (regio generiek) en die regio specifiek zijn (acties alleen in deze regio).

Ter inspiratie biedt bijlage 2 van dit actieplan een uitgebreid overzicht van knelpunten, acties (doorbraken) en actiehouders die in het voorzieningsgebied van Oasen relevant zijn. In bijlage 3 is een uitgebreid overzicht van bovenregionale en landelijk knelpunten, acties (doorbraken) en actiehouders opgenomen.

Toelichting op de bijlagen

- Bij een doorbraak of versneller gaat het om wat we nu nog niet (kunnen) doen (**groen** gedrukt). De actiehouders neemt het voortouw (**vet** gedrukt), zo nodig samen met anderen.
- Voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening in het voorzieningsgebied van Oasen geldt dat de knelpunten en effecten alleen oplosbaar zijn door samen de schouders onder de acties en doorbraken te zetten.

Tabel 3 Prioritaire knelpunten, acties² en actiehouders (tot 2030)

	Productie locatie	Prioritaire knelpunten	Doel	Oplossing (doorbraken: groen)	Actie	Niveau acties	Actie houder(s)
1	Uitbreiden winlocatie Vianen	Juridische procedures	Versnellen van het kunnen nemen van noodzakelijke besluiten en bestuurlijk draagvlak voor het besluit	Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater)	Op nationaal niveau opstellen helder en uniform afwegingskader om bestuurlijke besluitvorming te faciliteren (natuur, drinkwater, woningbouw, energie, etc)	Nationaal	Ministeries IenW, LNV en BZK
		Weerstand uit de omgeving	Zoveel mogelijk verminderen van de weerstand om draagvlak in omgeving en daarmee tempo in uitvoering project te waarborgen	Strakke regie op totale traject vergunningen Inzicht verkrijgen in de belangen en zorgen van de stakeholders	Bij aanvang van traject afspraken maken met betrokken stakeholders over tijdpad, samenwerking, rol en verantwoordelijkheid en escalatie en instellen bestuurlijke regietafel Inzetten (strategisch) omgevingsmanagement om belangen van omgeving tijdig in beeld te hebben en daarop acteren, in combinatie met een mutual gains approach Z.s.m. starten met gebiedsprocessen en participatie vormgeven	Regio specifiek	Oasen, provincie Utrecht
2	Inzetten volledige capaciteit Zwijndrecht	Juridische procedures	Versnellen van het kunnen nemen van noodzakelijke besluiten en bestuurlijk draagvlak voor het besluit	Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater)	Op nationaal niveau opstellen helder en uniform afwegingskader om bestuurlijke besluitvorming te faciliteren (natuur, drinkwater, woningbouw, energie, etc)	Nationaal	Ministeries IenW, LNV en BZK

² De afspraken en de planning laten de publiekrechtelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de provincie met betrekking tot de uitvoering van de VTH-taken onverlet.

		Weerstand uit de omgeving	Zoveel mogelijk verminderen van de weerstand om draagvlak in omgeving en daarmee tempo in uitvoering project te waarborgen	(bv. natuur, woningbouw, drinkwater) Strakke regie op totale traject vergunningen Inzicht verkrijgen in de belangen en zorgen van de stakeholders	Bij aanvang van traject afspraken maken met betrokken stakeholders over tijdpad, samenwerking, rol en verantwoordelijkheid en escalatie en instellen bestuurlijke regietafel Inzetten (strategisch) omgevingsmanagement om belangen van omgeving tijdig in beeld te hebben en daarop acteren, in combinatie met een mutual gains approach Z.s.m. starten met gebiedsprocessen en participatie vormgeven	Regio specifiek	Provincie Zuid-Holland , Oasen, gemeenten en waterschap Rivierenland en Schieland en Krimpenerwaard, overige stakeholders Oasen i.s.m. Provincie Zuid-Holland
5	Alle locaties met oevergrond water als bron /verslechter en waterkwaliteit bron	Zuiveringscapaciteit van ruw water kan niet op gewenst niveau gebracht worden vanwege onvoldoende afvoermogelijkheden/niet verlenen vergunning voor afvoeren reststromen incl. PFAS/ZZS, TFA, arseen, lithium (nieuwe EU-regeling Stedelijk Afvalwater) Huidige zuiveringstechniek niet meer toereikend voor verwijderen toenemende concentraties ZZS stoffen	Vergroten mogelijkheid lozing reststromen via RWZI of directe lozing op oppervlaktewater	Inzicht hoe RWS lozing vanuit RWZI (richtlijn stedelijk afvalwater) beoordeelt Heldere regierol voor oplossing afvoeren reststromen via RWZI (+vervuiler betaalt) Innovatieve oplossing vanuit circulaire economie voor hergebruik reststroom	Opstellen beoordelingskader lozing RWZI op Rijkswater of directe lozing op oppervlaktewater		Min ien W/RWS i.s.m. waterschappen en drinkwaterbedrijven Rijk, samen met DW-bedrijf + RWS + waterschappen

8	Alle locaties	Netcongestie met risico op niet aansluiten infrastructuur	Tijdige aansluiting van noodzakelijke infrastructuur op het energienet	Energieneutraal zijn Borgen belangen drinkwater Voorrang bij aansluiting door energieleveranciers, mede vanuit oogpunt van groot maatschappelijk belang	Middels opwekking op eigen terrein in energiebehoefte voorzien Inbrengen en borgen belang van de drinkwaterprojecten in de pMIEK Opstellen handreiking afwegingskader aansluiten functies van groot maatschappelijk belang	Regio specifiek Regie specifiek/ Nationaal Nationaal	DW-bedrijf DW-bedrijf Provincies, Min EZK i.s.m. energiesector en betrokken stakeholders

Toelichting op de tabel

Knelpunt: Vertraging bij doorlopen juridische procedures.

Bij alle locaties is de verwachting dat het stagnatie gaat optreden bij het doorlopen van de noodzakelijke juridische procedures. Op dit moment is de vertraging nog niet actueel, maar de knelpunten die vertraging kunnen veroorzaken zijn al wel in beeld. Om mogelijke vertragingen aan de voorkant te ondervangen kan een oplossing zijn om als betrokken gebiedspartijen gezamenlijk een strakke regie te voeren op het doorlopen van de noodzakelijke stappen tot aan vergunningverlening. Hiervoor wordt een bestuurlijke regietafel ingericht die stuurt op de gezamenlijk afgesproken mijlpalenplanning. Daarvoor wordt aan de voorkant in beeld gebracht welke stappen nodig zijn en wat de kritische mijlpalen zijn, wat de rol en verantwoordelijkheid van de betrokken partijen is bij het tijdig doorlopen van de stappen en daar waar sprake is van vertraging in de oplevering van de mijlpalen de benodigde besluiten nemen om verder te kunnen.

Knelpunt: Weerstand uit omgeving.

De realisatie van nieuwe winvergunningen (uitbreiding en nieuw) loopt vertraging op.

Bij de locatie keuze voor nieuwe winningen is sprake van de nodige weerstand van partijen uit de omgeving. De weerstand bij waterschappen, gemeenten en agrariërs heeft te maken met de kans op bodemdaling (risico voor waterveiligheid), afvoeren van reststromen en minder bedrijfsopbrengst in de landbouw.

Door partijen wordt veel en gedetailleerd onderzoek gevraagd om mogelijke effecten in beeld te krijgen. Dit leidt tot vertraging. Bij de ontwikkeling nieuwe winning Krimpenerwaard/Alblasserwaard en de herstart van de winning en zuivering Elzengors is sprake van veel vertraging binnen de MER procedure (zowel overheden als ook waterschappen).

Andere actuele dossiers zonder directe relatie met de drinkwaterwinning hebben daarmee invloed op de voortgang van het proces.

Bij dit soort situaties is een stevige regierol van de provincie gewenst om een integrale afweging te kunnen maken. Maar ook dat partijen elkaar willen vinden vanuit de bedoeling en van daaruit kijken hoe iets wel kan. Dit vraagt ook om een juiste balans van partijen zoals gemeenten en waterschappen tussen enerzijds sturen op de inhoud en aan de andere kant hun verantwoordelijkheid ten aanzien van controle op juistheid van informatie.

In het verlengde daarvan is er ook zorg rond nieuwe Omgevingswet (van start vanaf 2024): alle vergunningen komen samen in één Omgevingswet met het risico op meer argumenten/zienswijzen die vertragend kunnen werken.

Knelpunt: Verslechtering grondwaterkwaliteit.

De verslechtering van de grondwaterkwaliteit leidt tot een knelpunt van de afvoer van de reststromen omdat de concentraties van stoffen zoals PFAS/ZZS, TFA, arseen, lithium daardoor ook toenemen. Deze reststroom met hogere concentraties kunnen niet meer via de RWZI geloosd worden. Dit als gevolg dat de waterschappen als gevolg van de nieuwe EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater ook tegen beperkingen van de lozing van het effluent op rijswater aanlopen. Inzicht is nodig hoe waterschappen door RWS beoordeeld worden op lozen op Rijkswater van RWZI-effluent. Dit maakt dat ook RWS een partij is bij dit knelpunt is

Al deze aspecten vragen menskracht van de diverse partijen, wat vaak leidt tot vertraging wanneer deze niet beschikbaar is en al die kleine vertragingen leiden tot uitloop van de planning.

Knelpunt: Netcongestie

Als gevolg van krapte op het energienet is het niet vanzelfsprekend dat nieuwe infrastructuur aangesloten kan worden. Als elektriciteitsaansluiting voor Vianen niet doorgaat komt Oasen in 2029 in reservecapaciteit terecht.

5. Conclusies / samenvatting

Samenvattend is:

- de leveringszekerheid bij Oasen tot 2030 in control. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de geplande maatregelen om in 2030 te beschikken over voldoende wincapaciteit geen vertraging oplopen.
- met oog op de vraagontwikkeling na 2030 liggen er nog de nodige uitdagingen om de noodzakelijke uitbreiding van capaciteit gerealiseerd te krijgen.

De overkoepelende knelpunten voor Oasen hebben betrekking op de complexiteit van verschillende belangen als gevolg van de druk op ruimte boven-en ondergronds en de zorg vanuit de omgeving over mogelijke schade door drinkwaterwinning. Het effect daarvan is langlopende procedures waardoor vertraging kan ontstaan en waardoor de geplande productiecapaciteit niet gehaald kan worden zijn. Daarnaast zijn andere geconstateerde knelpunten

- 1) Voor de korte termijn het verkrijgen van vergunningen voor de afvoer van reststromen die ontstaan bij zuivering van het ruwe water(nieuwe Europese richtlijn Stedelijk afvalwater). Voor de langere termijn is dit ook een knelpunt bij drinkwaterproductie uit brak- of zeewater
 - 2) De doorlooptijd van MER-procedures voor bestaande en nieuwe winlocaties
 - 3) Juridische wet- en regelgeving werkt vertragend: bv. Omgevingswet die veel thema's koppelt.
 - 4) Conflicterende belangen en niet verder kijken dan eigen grenzen.
 - 5) Capaciteit/menskracht bij overheden, drinkwaterbedrijf, aannemers, etc.
0. Forse inzet op onderstaande prioritaire acties dragen bij aan het realiseren van de opgave voor 2030:
1. Heldere regierol in combinatie met een beoordelingskader voor lozing reststromen t.b.v. oplossing afvoeren reststromen via RWZI
Doel: Behouden en vergroten mogelijkheid lozing reststromen via RWZI
Niveau: **Min IenW/RWS** ism waterschappen en drinkwaterbedrijven
 2. Handreiking integraal afwegingskader maatschappelijke belangen.
- versnellen en versterken proces vergunningen en ontheffingen vanuit Wet natuurbescherming.
Niveau: nationaal (IenW in de lead, in afstemming met ministeries LNV, EZK en BZK).
 3. Instellen bestuurlijke regietafel.
Doel: strakke regie op het voorbereiden en aanvragen van vergunningen vanuit Wet natuurbescherming, Waterwet en Omgevingswet. Advies om ook natuurorganisatie(s) uit te nodigen.
Niveau: regio specifiek, provincie Utrecht in de lead.
 4. Opstellen handreiking afwegingskader aansluiten functies van groot maatschappelijk belang op energienet.

Doel: garanderen tijdige aansluiting infrastructuur op energienet.

Niveau: Nationaal.

5. Opstellen van handreiking van de voor een ontvankelijke vergunningsaanvraag benodigde informatie en de randvoorwaarden waar de informatie aan moet voldoen.

Doel: Geven van helderheid over de noodzakelijke informatie t.b.v. onderbouwing ontvankelijke vergunningsaanvraag.

Niveau: Nationaal

6. Gezien schaarse ruimte stevig borgen plek drinkwater.

Doel: ruimtevraag drinkwater stevig te verankeren voor toekomst. Bv. door opnemen doelen voor drinkwater in NPLG/PPLG .

Niveau: nationaal en bovenregionaal (Rijk, provincies).

7. Instellen kennispool met medewerkers van provincie, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven gericht op de voor het verkrijgen van vergunningen benodigde kennis en expertise

Doel: beschikken over voldoende capaciteit en kennis tijdens de complexe vergunningaanvraagtrajecten

Niveau: regionaal en bovenregionaal

8. Aanpassing van de regelgeving m.b.t. de WACC (dit punt wordt momenteel al nationaal opgepakt en nadert besluitvorming).

Doel: verruimen financiële investeringsruimte bij de drinkwaterbedrijven

Niveau: Nationaal

Bijlage 1. Actieplan voor Oasen en provincies Zuid-Holland en Utrecht (op maat tabel)

-
-

	Maatregel/oplossingsrichting (basis: RIVM-rapport, tabel 7 p63)	Wanneer gerealiseerd	Hoeveel extra productiecapaciteit	Wie is de trekker (organisatie)	Welke partijen zijn noodzakelijk	Welke randvoorwaarden
	Waterbesparing stimuleren	NVT (buiten scope)				
	Nieuwe winningen zoeken/ realiseren incl. productielocatie.	2030-2035 2028	8 miljoen (Krimpenerwaard/ Alblasserwaard) 1,6 miljoen (Winveld Vianen verplaatsen en uitbreiden)	Oasen	Provincie, gemeenten, waterschappen	
	Bestaande winvergunning operationeel maken	2030-2032 2030-2032	4,5 miljoen (Elzengors) 1,85 miljoen (zs Ridderkerk)	Oasen	M.b.t. Elzengros/Zwijndrecht: Overheden	M.b.t. zs Reijerwaard: Nieuwbouw zs Reijerwaard
	Bestaande winvergunning/ convenant uitbreiden of opheffen restrictie Wet Natuurbescherming	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Diepinfiltratie	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Alternatieve bronnen	2030	Niet bekend	Consortium/ Samenwerkingsverband	Onderzoeksinstituut, waterschappen, drinkwaterbedrijven	Alleen onderzoeksfase of pilot
	Overzetten industriële klanten/laagwaardige gebruikers	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Verplaatsen vergunningen tussen gebieden	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Optimalisatie waterverdeling winning en/of productie	2027	Extra koppeling tussen DVG's (o.a.	Oasen	Overheden	

			DVG's Oost-IJsselmonde - DVG Alblasserwaard)			
	Extra grondwater i.p.v. oppervlaktewater	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Innamecapaciteit opp.w. vergroten	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Grotere voorraad duinen en bekkens	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Optimalisatie zuivering (beperken verliezen)	Onderzoek	Beperken PV – RO Spoelwaterhergebruik	Intern	??	??
	(Tijdelijk) verhogen inkoop	NVT (tabel 7 RIVM)				
	<i>Subtotaal (extra m³ per jaar)</i>					
	Maatregel/oplossingsrichting (aangevuld tijdens interview)	Wanneer gerealiseerd	Hoeveel extra productiecapaciteit	Wie trekker	Welke randvoorwaarden	
	<i>Subtotaal (extra m³ per jaar)</i>					

Bijlage 2 Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de actie in de regio wordt opgepakt

	Knelpunt	Effecten	Oplossing en actie en doorbraken	Actiehouder	Status
1	Wet en regelgeving: Wet Natuurbescherming, Wet Stikstofreductie, Omgevingswet, Wet Milieubeheer: MER, Waterwet (voor vergunning onttrekken-water), Drinkwaterwet, ...				
1.1	Lange doorlooptijden en procedures (Natura2000 en vogel & habitatregeling en Omgevingsvergunning)	Vertraging in het proces van aanvraag van de watervergunning of de vergunning voor de bouw van de infrastructuur benodigd voor drinkwaterwinning- en afzet, vaak als gevolg van weerstand uit de omgeving, inspraak- en beroepsprocedures en noodzaak tot doen van aanvullende onderzoeken. Vanwege stagnatie bij het niet nemen van noodzakelijke besluiten ontstaat vertraging waardoor doorlooptijd processen vertragen	Bij start van een vergunnings- of bouwtraject met betrokken overheden afspraken maken over samenwerking, helderheid over rol en verantwoordelijkheid betrokken partijen, tijdpad, prioriteren van inzet capaciteit en anticiperen op voor de vergunning noodzakelijke informatie. Dit in combinatie met afspraken wie de regio neemt en hoe en wanneer escalatie plaatsvindt. Parallel aan de onderzoeken alvast mogelijke mitigerende en compenserende maatregelen identificeren in combinatie met goede afstemming met stakeholders Formuleren waar een vergunningaanvraag aan moet voldoen om ontvankelijk te zijn. Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater)	DW-bedrijf + provincie + betrokken overheden DW-bedrijf Provincie + Omgevingsdienst Provincies + IPO	
2	Weerstand uit omgeving				
2.2	Koppeling van lokale belangen aan vergunning-	Mede overheden verlenen niet de noodzakelijke	Vooraf onderzoeken welke belangen spelen in de omgeving.	DW-bedrijf	

	aanvraag m.b.t. onttrekking of realisatie infrastructuur	vergunningen vanwege lokale belangen voor de realisatie van de infrastructuur waardoor vertraging ontstaat	Inzicht in wie waar over gaat bij aanleg van ondergrondse infrastructuur en benodigde vergunningen middels overleg met de bestuurlijke partijen en middels een toezichtsignaal met urgentie om verantwoordelijk overheden aan te spreken hun zorgplicht actief uit te voeren. (zie ook 1.1. waarbij het daar afgesproken stappenplan als basis dient)	DW-bedrijf + provincie Provincie + DW-bedrijf	
2.3	zoektocht locatie wordt onderdeel van grotere beleidsmatig en bestuurlijk afwegingsproces	Vertraging van het traject aanvraag watervergunning en kans op impasse omdat coördinatie op drinkwatervoorziening bij regiogrens overschrijdende vraagstukken	Middels overleg met de bestuurlijke partijen en middels een toezichtsignaal met urgentie om verantwoordelijk overheden aan te spreken hun zorgplicht actief uit te voeren.	Provincie (PPLG), bv. bij Krimpenerwaard/ Alblasserwaard. Daarna pas opschalen naar Rijk: ministerie I&W/ ILT	
3	Organisatorische aspecten				
3.1	Capaciteit bij drinkwaterbedrijven	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning, onderhouden relatie met omgeving onder druk	Personeel behouden intern Wervingscampagne 'kom werken in de drinkwatersector' Samenwerking DW-bedrijven en uitwisseling personeel CAO drinkwatersector aanpassen	DW-bedrijf DW-bedrijven samen DW-bedrijven samen DW-bedrijven samen	
3.2	Capaciteit bij marktpartijen		Bundelen opdrachten voor aannemers/adviesbureaus	DW-bedrijven samen	

3.3	Kennis en ervaring over beleid- en regelgeving en gebiedsprocessen	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning en verwerven draagvlak bij stakeholders	Goede overdracht van senioren naar nieuwe medewerkers, intern goed vastleggen van procedures en afspraken Intensiveren kennisuitwisseling tussen bedrijven Instellen pool met experts op gebied wet- en regelgeving en proces vergunningaanvraag	DW-bedrijven samen + provincies + waterschappen DW-bedrijven samen DW-bedrijven samen + provincies + lenW (en LNV?)	
3.4	Financiering	Uitstel of afstel van noodzakelijke projecten door DW-bedrijf in zowel nieuwbouw als onderhoud en beheer	Lobby bij Rijk Verhogen drinkwatertarieven	DW-bedrijf en aandeelhouders DW-bedrijf/aandeelhouders	
3.5	Aansluiting op elektriciteitsnet	Vertraging in realiseren extra productiecapaciteit voor drinkwater	Energieneutraal zijn (groen)	DW-bedrijven zelf	
4	Verslechtering van de waterkwaliteit				
4.1	Toename restroom als gevolg tot noodzaak meer en beter zuiveren	Zuiveringscapaciteit van ruw water kan niet op gewenst niveau gebracht worden vanwege onvoldoende afvoermogelijkheden/niet verlenen vergunning voor afvoeren reststromen incl.	Heldere regierol voor oplossing afvoeren restromen via RWZI (+vervuiler betaalt) Innovatieve oplossing vanuit circulair economie voor hergebruik reststroom	Rijk , samen met DW-bedrijf + RWS + waterschappen DW-bedrijf + RWS + provincie + waterschap voor oppervlakte water	

		PFAS/ZZS, TFA, arseen, lithium (nieuwe EU-regeling Stedelijk Afvalwater)		DW-bedrijf + waterschappen	
		Huidige zuiveringstechniek niet meer toereikend voor verwijderen toenemende concentraties ZZS stoffen	Inzetten op andere zuiveringstechnieken Kennisuitwisseling in platform	DW-bedrijven en marktpartijen	
4.2	Toename water- en energieverbruik; meer uitstoot CO2, stikstof	Drinkwaterproductie wordt steeds minder duurzaam	Zie bij 4.1		
4.2	Afname beschikbare bronnen	Afname locaties waar drinkwater gewonnen kan worden en belemmering in keuze brakwater/ zeewater als alternatieve bron	Beter beschermen bron middels opstellen gebiedsdossiers voor oppervlaktewater (naar analogie grondwater) Extra inzet op VTH t.b.v. actualiseren bestaande lozingsvergunningen	RWS ism provincie Gemeenten, provincie, RWS	
6	Schaarste in ruimte (zowel boven- als ondergronds)	Geen plek voor nieuwe win- en productielocaties; vertraging aanleg/beheer infra voor drinkwater	Aan tafel bij prioritaire beleidsdossiers zoals PPLG en WBS, NOVEX en DP Zoetwater; kansen zoeken om functies te stapelen Tijdig ruimtelijke reserveringen maken (zoals ASV's bij grondwater) (maatregelen: actief infiltreren water bij waterwinning, natuur en drinkwaterwinning combineren, .) Doelen voor drinkwater opnemen in de NPLG	DW-bedrijf, samen met provincie en Rijk DW-bedrijf + Provincie	

				provincie	
--	--	--	--	-----------	--

Bijlage 3 Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de acties bij partijen op bovenregionaal liggen.

	Knelpunt	Effecten	Oplossing en actie en doorbraken	Actiehouder	Status
1	Wet- en regelgeving: Wet Natuurbescherming, Stikstofwet, Omgevingswet, Wet Milieubeheer: MER, Waterwet (voor vergunning onttrekken- water), Drinkwaterwet, ...				
1.1	Lange doorlooptijden en procedures (Natura2000 en vogel & habitatregelgeving en Omgevingsvergunning)	Vertraging in het proces van aanvraag van de Waterwetvergunning of de vergunning voor de bouw van infrastructuur voor drinkwater, vaak als gevolg van weerstand uit de omgeving, inspraak- en beroepsprocedures en noodzaak tot doen van aanvullende onderzoeken. Vanwege stagnatie bij het niet nemen van noodzakelijke besluiten ontstaat vertraging waardoor doorlooptijd processen vertragen	Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater) Actief benutten 'dwingende reden van groot maatschappelijk belang'	Provincies + IPO Rijk: IenW en LNV vanuit zorgplicht	
2	Weerstand uit omgeving				
2.2	Koppeling van lokale belangen aan vergunning-	Mede overheden verlenen niet de noodzakelijke vergunningen vanwege	Zienswijzen: proces inkorten (Wet Regie Volkshuisvesting) via actief benutten dwingende reden van groot openbaar belang	IenW + BZK	

	aanvraag m.b.t. drinkwater of	lokale belangen voor bouw infrastructuur waardoor vertraging ontstaat			
2.3	zoektocht locatie wordt onderdeel van grotere beleidsmatig en bestuurlijk afwegingsproces	Vertraging van het traject aanvraag Waterwetvergunning en kans op impasse omdat coördinatie op drinkwatervoorziening bij regiogrens overschrijdende vraagstukken	Beantwoorden van de vraag wie de regie heeft op provinciegrensoverschrijdende (grond)watervraagstukken	IPO	
3	Organisatorische aspecten				
3.3	Kennis en ervaring over beleid- en regelgeving en gebiedsprocessen	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning en verwerven draagvlak bij stakeholders	Instellen pool met experts op gebied wet- en regelgeving en proces vergunningaanvraag	DW-bedrijven samen + provincies + lenW (en LNV?)	
3.4	Financiering	Uitstel of afstel van noodzakelijke projecten in zowel nieuwbouw als onderhoud en beheer	Verruimen WACC in DWW-regelgeving Gunstiger voorwaarden voor lenen op kapitaalmarkt (borgingsplafond)	lenW + ILT? Vewin + lenW en financiën	
3.5	Aansluiting op elektriciteitsnet	Vertraging in realiseren extra productiecapaciteit voor drinkwater	Voorrang bij energieproducenten (energietransitie) mede vanuit uitgangspunt groot maatschappelijk belang	DW-bedrijf + energie leverancier; min EZK?	

4	Verslechtering van de waterkwaliteit				
4.1	Toename reststromen als gevolg tot noodzaak meer en beter zuiveren	Zuiveringscapaciteit van ruw water kan niet op gewenst niveau gebracht worden vanwege onvoldoende afvoermogelijkheden/niet verlenen vergunning voor afvoeren reststromen incl. PFAS/ZZS, TFA, arseen, lithium (nieuwe EU-regeling Stedelijk Afvalwater) Huidige zuiveringstechniek niet meer toereikend voor verwijderen toenemende concentraties ZZS stoffen	Heldere regierol voor oplossing afvoeren restroom via RWZI (+vervuiler betaalt) Innovatieve oplossing vanuit circulair economie voor hergebruik restroom Inzetten op andere zuiveringstechnieken Kennisuitwisseling in platform	Rijk, samen met DW-bedrijf + RWS + waterschappen RWS + provincie + waterschap voor oppervlakte water DW-bedrijf + waterschappen DW-bedrijven en marktpartijen	
4.2	Toename water- en energieverbruik; meer uitstoot CO2, stikstof	Drinkwaterproductie wordt steeds minder duurzaam	Zie bij 4.1		

